

The Holy See

KATEHEZA PAPE IVANA PAVLA II.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 1. prosinca 2004.

Krist, kralj i mesija, zaštitnik siromašnih i potlačenih

Kateheza br. 41; uvodno čitanje: Psalam 72,1-11, Mesijino kraljevstvo (večernja četvrtka II. tjedna)
Bože, sud svoj daj kralju / i svoju pravdu sinu kraljevu. / Nek puku tvojem sudi pravedno, /
siromasima po pravici! / Nek bregovi narodu urode mirom, / a brežuljci pravdom. / Dosudit će
pravo ubogim pučanima, / djeci siromaha donijet će spasenje, / a tlačitelja on će smrviti. / I živjet
će dugo kao sunce / i kao mjesec u sva pokoljenja. / Sići će kao dažd na travu, / kao što kiša
natapa zemlju! / U danima njegovim cvjetat će pravda / i mir velik - sve dok bude mjeseca. / I
vladat će od mora do mora, / i od Rijeke do granica svijeta. / Dušmani će njegovi preda nj kleknuti,
/ i protivnici lizati prašinu. / Kraljevi Taršiša i otoka nosit će dare, / vladari Šabe i Sebe danak
donositi. / Klanjat će mu se svi vladari, / svi će mu narodi služiti.

1. Bogoslužje večernje, čije psalme i hvalospjeve nastavljamo tumačiti, donosi u dva dijela jedan od najdražih psalama židovske i kršćanske tradicije, Psalam 72, kraljevsku pjesan koju su Crkveni oci promišljali i tumačili pod mesijanskim vidom. Mi smo sada čuli prvi veliki odlomak ove svečane molitve (usp. rr. 1-11), koji započinje snažnim zbornim zazivom Boga, kako bi on dao vladaru onaj dar koji je u temelju svake dobre vlasti, pravdu. Ta se pravda ponajprije vidi u odnosu prema siromasima koji su inače žrtve vlasti. Primjećuje se osobit naglasak što ga Psalmist stavlja na moralnu obvezu da se narodom vlada po pravdi i pravu: "Bože, sud svoj daj kralju i svoju pravdu sinu kraljevu. Nek puku tvojem sudi pravedno, siromasima po pravici! Dosudit će pravo ubogim pučanima" (rr. 1-2.4). Kao što Gospodin upravlja svijetom po pravdi (usp. Ps 36,7), tako i kralj, koji je - po drevnom biblijskom poimanju - njegov vidljivi predstavnik na zemlji, mora uskladiti svoje djelovanje s Božjim.

2. Ako se krše prava siromašnih, ne vrši se samo politički neispravan i moralno loš čin. Za Bibliju to predstavlja i čin protiv Boga, vjerski prijestup, jer Gospodin je zaštitnik bijednih i potlačenih, udovica i siročadi (usp. Ps 68,6), odnosno onih koji nemaju zaštitnika među ljudima. Lako se može naslutiti kako je često razočaravajući lik kralja iz Davidova doma predaja - nakon propasti kraljevstva Jude (VI. st. pr. Kr) - zamijenila svijetlim i slavnim likom Mesije, u smislu proročke nade što je izriče Izaija: "Po pravdi će suditi ubogima i sud prav izricat bijednima na zemlji" (11,4). Ili, prema navještaju Jeremijinu, "Evo dolaze dani - riječ je Gospodnja - podići ću Davidu izdanak pravedni. On će vladati kao kralj i biti mudar i činit će pravo i pravicu u zemlji" (23,5).

3. Nakon ove žive i zauzete molitve za dar pravde, Psalam širi svoje obzorje i razmišlja o mesijanskome kraljevstvu koje se širi dvjema koordinatama, onom vremena i onom prostora. S jedne se strane, zapravo, slavi trajanje kroz povijest (usp. Ps 72,5.7). Slike kozmičkoga značaja su osobito žive: radi se o prolasku dana označenih suncem i mjesecom, ali i o prolasku godišnjih doba s kišom i cvatom. To je, dakle, plodno i vedro kraljevstvo, ali uvijek postavljeno u obranu onih najvažnijih vrijednosti: pravde i mira (usp. r. 7). To su znakovi ulaska Mesije u našu povijest. Pod tim je vidikom poučno tumačenje Crkvenih otaca, koji u tome kralju-Mesiji vide lik Krista, vječnoga i sveopćega kralja.

4. Tako sveti Ćiril Aleksandrijski u svome Objašnjenju Psalama primjećuje da je sud, što ga Bog daje kralju, onaj naum o kojemu govori sveti Pavao, "uglaviti u Kristu sve - na nebesima i na zemlji" (Ef 1,10). Doista "u njegovim će danima procvasti pravda i obilovat će mir", kao da kaže da će "u Kristovim danima po vjeri izrasti za nas pravda, a u našem obraćenju Bogu izrasti za nas obilje mira". Zapravo, upravo smo mi "ubogi" i "djeca siromaha" kojima ovaj kralj pomaže i koje spasava: pa ako ponajprije "siromasima" naziva svete apostole, jer su bili siromasi duhom, nas je on spasio kao "djecu siromaha", opravdavajući nas i posvećujući nas u vjeri po Duhu" (PG LXIX, 1180).

5. S druge strane, Psalmist ocrta prostor u kojega se smješta kraljevstvo pravde i mira kralja-Mesije (usp. Ps 72,8-11). Ovdje dolazi do izražaja univerzalistički vidik koji se proteže od Crvenoga do Mrtvoga mora, sve do Sredozemlja, od Eufrata, velike "istočne" rijeke, do krajnjih granica zemlje (usp. r. 8), spominjući i Taršiš i otoke, kao najudaljenija zapadna područja prema drevnom biblijskom zemljopisu (usp. r. 10). To je vidik koji se širi na čitavu kartu tada poznatoga svijeta, koji uključuje Arape i nomade, vladare udaljenih zemalja, pa čak i neprijatelje, u jedan jedini sveopći zagrljaj nerijetko opjevan u psalmima (usp. Ps 47,10; 87,1-7) i u prorocima (usp. Iz 2,1-5; 60,1-22; Mal 1,11). Izvrsna potvrda takvoga pogleda na svijet mogla bi, tako, biti izrečena upravo riječima jednoga proroka, proroka Zaharije, riječima što će ih Evanđelja primijeniti na Krista: "Klikni iz svega grla, Kćeri sionska! Viči od radosti, Kćeri jeruzalemska! Tvoj kralj se evo tebi vraća: pravičan je... On će istrijebiti kola iz Efrajima i konje iz Jeruzalema; on će istrijebiti luk ubojni. On će navijestiti mir narodima; vlast će mu se proširiti od mora do mora i od Rijeke do rubova zemlje" (Zah 9,9-10; usp. Mt 21,5).
